

terme

HISTÒRIA SOCIAL DE L'URBANISME DE TERRASSA

La dècada dels anys noranta del segle XX ha estat a Terrassa un període de grans transformacions. Algunes de les més evidents i vistoses s'han produït en la forma externa i material de la ciutat; d'altres, potser menys fàcils de veure, s'han anat manifestant en l'estructura del teixit social urbà. La primera d'aquestes transformacions en l'urbanisme terrassenc es va iniciar amb un procés d'ampliació i potenciació dels espais d'ús públic que intentava d'augmentar el nivell de qualitat de vida als barris més perjudicats per la manca de serveis públics en l'etapa immediatament anterior. Paral·lelament a aquest procés, i tancant la crisi del tèxtil dels anys setanta i vuitanta, s'estava produint una forta recuperació i una nova articulació del sector industrial. Les activitats de transformació han anat abandonant els antics espais i s'han localitzat a polígons industrials concentrats als afores de la ciutat. En la fase que estem vivint actualment, un esclat de la construcció d'habitatges està transformant els espais alliberats per les velles fàbriques.

La febre immobiliària dels darrers anys està estretament relacionada amb el fort creixement demogràfic que està experimentant Terrassa. L'impuls de l'actual demanda de nous habitatges no sembla deguda de forma exclusiva a les necessitats de les generacions de terrassencs nascuts els anys setanta i vuitanta, quan la crisi econòmica havia estancat el creixement demogràfic. Sembla més aviat un efecte induït del fenomen migratori. Moltes famílies de Barcelona i del seu entorn més immediat abandonen la seva residència quan veuen que poden obtenir substancials plusvàlues dels seus habitatges i que a Terrassa poden aconseguir ostensibles millores en qualitat de vida. D'altra banda, les migracions de persones amb menors nivells de renda, en concentrar-se en determinats barris, generen un efecte d'expulsió cap als de nova construcció.

L'altre gran moment de canvi en la forma externa i en l'estructura social interna de la ciutat de Terrassa s'havia produït durant els anys cinquanta i seixanta del segle XX, conseqüència també d'una fase d'intensificació i de canvi de l'activitat econòmica, que va provocar un poderós procés immigratori. La visió històrica oficial ha presentat aquella ciutat i les seves institucions socials i polítiques com l'antítesi de l'actual i com un compendi de les coses que no s'han de fer en urbanisme i gestió municipal. Era evident que el marc

polític de la democràcia havia de garantir una millor gestió dels afers públics que no pas les institucions municipals de la dictadura franquista.

Tot i els anys que han passat, més d'un es pot trobar sorprès que encara no tinguem una veritable història de com, durant els anys cinquanta i seixanta, es va construir aquell model de ciutat. Tenim treballs puntuals sobre la història política i econòmica del període i molt poc dels mecanismes que van generar la Terrassa d'aquells anys. Pràcticament res de la història social d'aquell urbanisme; ni dels que en van resultar perjudicats ni dels que en van treure beneficis, legítims o no. Mentre esperem la realització i l'aparició d'aquests estudis, passaran alguns anys que ens poden servir per anar adquirint perspectiva històrica sobre la fase de canvi urbanístic que vivim al començament del segle XXI. Amb el temps també podrem fer-ne una història social. Perquè, podrà tenir història social la Terrassa que es construeix avui dia?